

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Nieuw in Nederland

Over deze brochure

U komt uit de Europese Unie en u wilt werken en wonen in Nederland? En u komt niet uit Bulgarije of Roemenië? Deze brochure beschrijft dan in het kort alle noodzakelijke acties die u moet ondernemen na uw aankomst. Van het inschrijven bij de gemeente waar u woont, uw rechten en plichten als werknemer of zelfstandig ondernemer, tot en met de regels en gebruiken omtrent wonen in Nederland.

We proberen zoveel mogelijk informatie te geven in de brochure. Als u ergens meer over wilt weten, kunt u dat vinden via de vermelde verwijzing op internet. In noodgevallen kunt u ook contact opnemen met de ambassade van uw land in Nederland.

Wat u meteen moet regelen

Na aankomst in Nederland zult u een aantal belangrijke zaken moeten regelen.

Schrijf u in bij de gemeente

Wilt u langer dan vier maanden in Nederland blijven? Dan moet u zich laten inschrijven bij de gemeente waar u gaat wonen. Dat moet binnen vijf dagen na uw eerste dag in Nederland. Bent u al vier maanden in Nederland? Schrijf u dan zo snel mogelijk in. Inschrijven kunt u doen op het gemeentehuis. Als uw partner of kinderen hier komen wonen dan moeten zij zich ook inschrijven en daarvoor meekomen naar het gemeentehuis.

Neem de volgende documenten mee naar het gemeentehuis:

- Voor iedere persoon die zich laat inschrijven: een geldig paspoort of een identiteitskaart.
- Een huur- of koopovereenkomst van uw woning in Nederland.
Woont u bij iemand in huis? Laat deze persoon dan een verklaring opstellen en ondertekenen. Neem ook een kopie van zijn of haar identiteitsbewijs mee.
- Alle geboorteakten van u en uw kinderen en eventuele huwelijksakten (ook van eerdere huwelijken), vertaald door een beëdigd vertaler naar een van de moderne talen (deze kunt u ook later aanleveren).

De inschrijving bij de gemeente is gratis. Na uw inschrijving ontvangt u uw burgerservicenummer (BSN). Dit nummer hebt u nodig om allerlei zaken te kunnen regelen. Bijvoorbeeld in het ziekenhuis, op school, met uw werkgever of met uitkeringsinstanties.

Als u Nederland weer verlaat, dient u zich uit te schrijven bij uw gemeente. Verhuist u naar een andere gemeente, dan moet u uw verhuizing in de nieuwe gemeente doorgeven.

Sluit een zorgverzekering af

Als u woont of werkt in Nederland dan bent u wettelijk verplicht om zelf een Nederlandse zorgverzekering af te sluiten. De verzekering betaalt een deel van de kosten van de huisarts, medicijnen en het ziekenhuis. Hebt u al een ziektekostenverzekering in uw land van herkomst? Ook dan moet u in Nederland een zorgverzekering afsluiten. U sluit de zorgverzekering af bij een zorgverzekeraar. Het verzekerde basispakket is bij elke verzekeraar gelijk, maar de premie kan per zorgverzekeraar verschillen. Daarnaast kunt u overwegen een aanvullende verzekering af te sluiten. De premie betaalt u zelf. Kinderen tot 18 jaar kunt u gratis meeverzekeren. U kunt ook bij uw werkgever informeren of hij een collectieve zorgverzekering heeft waarbij u zich kunt aansluiten. Zorg dan wel dat u zelf de polis in uw bezit hebt.

Zie voor informatie over zorgverzekeraars: www.kiesbeter.nl of <http://english.minvws.nl/en/folders/z/2008/compulsory-health-insurance-if-you-work-in-the-netherlands.asp>. Als uw gezamenlijke inkomen niet te hoog is, komt u misschien in aanmerking voor een tegemoetkoming in de kosten van uw zorgverzekering. De hoogte van de zorgtoeslag is afhankelijk van de hoogte van uw inkomen. Zie voor meer informatie: www.toeslagen.nl.

Schrijf u in bij de IND

U moet u inschrijven bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) als u langer dan drie maanden in Nederland wilt verblijven. U belt hiervoor naar de IND via het telefoonnummer 0900-1234561 op werkdagen van 9.00 uur tot 17.00 uur. U geeft aan dat u voor de afsprakenlijn belt. U krijgt vervolgens een afspraak bij een IND-loket in uw regio waar u zich kunt inschrijven. Bent u al drie maanden in Nederland? Maak dan zo snel mogelijk een afspraak met de IND.

Als u een afspraak heeft gemaakt, krijgt u een brief thuisgestuurd. In deze brief staat welke documenten u mee moet nemen naar de afspraak. Op de afspraak controleert de IND of u aan alle voorwaarden voldoet. De inschrijving bij de IND is gratis. Na inschrijving krijgt u een sticker in uw paspoort. U ontvangt geen verblijfsdocument. Zie voor informatie over de inschrijving: www.ind.nl.

Beëindiging van het rechtmatig verblijf in Nederland

Indien u een onredelijke belasting vormt voor het sociale bijstandstelsel kan in overeenstemming met Europese regelgeving uw rechtmatig verblijf worden beëindigd en dient u Nederland te verlaten.

Indien u zich schuldig maakt aan criminele feiten kan het rechtmatig verblijf in Nederland worden beëindigd en kunt u tot ongewenst vreemdeling worden verklaard. Dat betekent dat u uit Nederland moet vertrekken en strafrechtelijk vervolgd kunt worden indien u op Nederlands grondgebied wordt aangetroffen.

Werken in Nederland

Hier vindt u belangrijke informatie over uw rechten en plichten als werknemer of zelfstandige.

In loondienst

Burgerservicenummer/sofinummer

Als u wilt werken in Nederland heeft u een burgerservicenummer of sofinummer nodig. Een burgerservicenummer ontvangt u als u zich inschrijft bij de gemeente. Staat u nog niet ingeschreven bij een gemeente? Doe dat dan alsnog. Als u korter dan 4 maanden in Nederland wilt verblijven, kunt u bij de Belastingdienst een sofinummer aanvragen. Zie voor meer informatie: www.burgerservicenummer.nl en www.belastingdienst.nl.

Identificatieplicht

Begint u met werken? Dan zal uw werkgever u vragen een geldig identiteitsbewijs te laten zien. Uw werkgever moet een kopie van uw identiteitsbewijs bewaren. U moet uzelf altijd kunnen identificeren op uw werk.

Arbeidsvoorwaarden

Bent u in dienst van een Nederlands bedrijf? Dan krijgt u loon van uw werkgever. Uw werkgever betaalt ook namens u belasting en premies. Die houdt de werkgever in van uw brutoloon en draagt die vervolgens af. Uw nettoloon is daardoor lager dan uw brutoloon. Dit moet uw werkgever u laten zien op een loonstrookje.

De meeste bedrijven vallen onder een collectieve arbeids-overeenkomst (cao). Een cao bestaat uit afspraken over arbeidsvoorwaarden tussen werkgevers en vakbonden, die voor alle werkgevers en werknemers in een branche gelden, dus ook voor u als werknemer uit het buitenland. Ook de hoogte van het loon en de gebruikelijke werkweek staan in de cao. Wilt u weten of uw bedrijf valt onder een cao? Kijk dan op www.caoweb.nl, informeer hiernaar bij uw werkgever of neem contact op met een vakbond.

In Nederland geldt een minimumloon en een minimum-vakantiebijslag. Uw werkgever mag u niet minder betalen dan dit bedrag. Voor werknemers onder de 23 jaar geldt een lager minimumloon dan voor werknemers ouder dan 23 jaar. Zie voor meer informatie www.rijksoverheid.nl/minimumloon of www.inspectieszw.nl.

Krijgt u minder betaald dan het minimumloon neem dan contact op met de Inspectie SZW ([www.inspectieszw.nl / 0800-5151](http://www.inspectieszw.nl/0800-5151)). Krijgt u als uitzendkracht minder betaald dan het loon uit de cao, neem dan contact op met de SNCU (Stichting Naleving CAO voor Uitzendkrachten) ([www.sncu.nl / 0180-642530](http://www.sncu.nl/0180-642530)). Bent u rechtstreeks in dienst bij uw werkgever en krijgt u minder betaald dan het loon uit de cao, neem dan contact op met een vakbond.

Arbeidstijden

Uw werkgever mag u gemiddeld niet meer laten werken dan 45 uur per week. Per dag mag u gemiddeld niet meer dan 10 uur werken. Af en toe overwerken is toegestaan. Werkt u 's nachts? Dan mag u niet meer dan gemiddeld 40 uur per week werken. Tussendoor hebt u recht op één of meerdere korte pauzes. Zie voor meer informatie: www.inspectieszw.nl. Als u teveel moet werken, meldt dit dan bij de Inspectie SZW.

Veilige werkplek

Uw werkgever moet zorgen voor een veilige en gezonde werkomgeving. In gevaarlijke situaties moet uw werkgever zorgen voor middelen voor persoonlijke bescherming. Bijvoorbeeld speciale kleding, een helm of een veiligheidsbril. Hij mag u hiervoor geen kosten in rekening brengen. Zie voor meer informatie www.inspectieszw.nl. Als u vindt dat u onveilig werk moet doen, meldt dit dan bij de Inspectie SZW.

Belastingaangifte

In Nederland moet u belasting betalen over uw inkomsten. Bent u in loondienst dan houdt uw werkgever hiervoor een bedrag in op uw loon. In sommige gevallen kan het zijn dat u daardoor op jaarbasis teveel belasting betaalt. In dat geval kunt u een aangifte indienen. Ieder jaar moet u dan vóór 1 april bij de Belastingdienst aangeven hoeveel u het afgelopen jaar hebt verdiend. Als u te veel belasting hebt betaald, krijgt u geld terug. Zie voor meer informatie www.belastingdienst.nl, bel met de Belastingtelefoon (0800-0543) of bel met de Belastingtelefoon buitenland (+31 (0)55-5385385).

Zorg ervoor dat u eventuele toeslagen van de Belastingdienst op uw eigen rekening ontvangt. Als u in Nederland verlaat, zet aangevraagde toeslagen dan tijdig stop.

Werkloosheid, ziekte of arbeidsongeschiktheid

Stopt u met werken in Nederland? Vermoedelijk keert u dan terug naar uw land van herkomst. Werkt u in loondienst of als uitzendkracht en raakt u buiten uw schuld werkloos? Dan is het mogelijk dat u recht hebt op een werkloosheidsuitkering. Hiervoor moet u in elk geval gedurende de laatste 36 weken minimaal 26 weken hebben gewerkt. Iemand met een uitkering is verplicht om op zoek te gaan naar ander werk.

Als u ziek bent betaalt uw werkgever uw loon door: Hierbij kunnen twee loonvrije dagen gelden. U krijgt tijdens uw

ziekte in ieder geval 70 procent van uw loon. Dit is wel aan een maximum (het maximum dagloon) gebonden. Na twee jaar ziekte wordt bekeken of u recht hebt op een arbeidsongeschiktheiduitkering op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA).

Wordt u ziek en hebt u geen werkgever (bijvoorbeeld als u uitzendkracht bent) dan kunt u 'ziekengeld' ontvangen op basis van de Ziektewet. Zie voor meer informatie over de Ziektewet en de WIA www.uvw.nl.

Indien u aanspraak wilt kunnen maken op sociale voorzieningen (bijvoorbeeld als u een bijstandsuitkering aanvraagt) in Nederland, is het raadzaam om bij de IND te vragen of dit consequenties heeft voor uw verblijfsrecht. Zie voor meer informatie: www.ind.nl.

Uitbuiting

Het komt helaas voor in Nederland dat arbeidsmigranten door werkgevers uitgebuit worden. Let daarom goed op wat u ondertekent! Van uitbuiting kan sprake zijn als u één of meerdere van de volgende kenmerken herkent; zware onderbetaling, zware of onveilige arbeidsomstandigheden, misleiding, intimidatie, een inperking van de vrijheid en afhankelijkheid van de werkgever. In dit geval is het extra belangrijk dat u dit meldt bij de Inspectie SZW of anoniem bij Meld Misdaad Anoniem (0800-7000). Slachtoffers kunnen voor hulpverlening terecht bij stichting FairWork (020-7600809).

Werken als zelfstandige

De Kamer van Koophandel

Als u een eigen bedrijf gaat beginnen, schrijft u dan in bij de Kamer van Koophandel. Dit gebeurt meestal op afspraak. Inschrijven moet u doen tussen één week voor de start van uw onderneming en een week erna. Aan de inschrijving zijn kosten verbonden. Zie voor meer informatie: www.kamervankoophandel.nl.

Belastingdienst

Gaat u in Nederland werken als zelfstandige? Vraag dan een Verklaring Arbeidsrelatie (VAR) aan bij de Nederlandse Belastingdienst. Hiermee laat de Belastingdienst weten hoe zij uw situatie beoordeelt. In sommige gevallen beschouwt de Belastingdienst u toch als werknemer. Uw opdrachtgevers moeten dan belastingen en sociale premies voor u afdragen.

Als u als zelfstandige werkt, dan moet u zelf de belastingen en premies betalen. Ieder jaar moet u dan vóór 1 april bij de Belastingdienst aangeven hoeveel u het afgelopen jaar hebt verdiend. Zie voor meer informatie www.belastingdienst.nl, bel met de Belastingtelefoon (0800-0543) of bel met de Belastingtelefoon buitenland (+31 (0)55-5385385).

Wonen in Nederland

Hier vindt u belangrijke informatie over uw rechten en plichten over wonen in Nederland.

Identiteitsbewijs

In Nederland moet u kunnen aantonen wie u bent. Daarom bent u verplicht een geldig identificatiebewijs bij u te dragen. Dat kan uw paspoort zijn of een identiteitskaart. Geef uw paspoort of identificatiebewijs nooit in bewaring bij uw werkgever of het uitzendbureau.

Huisvesting

Komt u in Nederland werken maar zorgt uw werkgever niet voor onderdak? Dan zult u zelf huisvesting moeten regelen. Huurwoningen worden onder andere verhuurd door woningcorporaties. U moet zich daar inschrijven om in aanmerking te komen voor een woning. Ook moet u geregistreerd staan in de GBA. Informatie kunt u verkrijgen bij de gemeente.

U kunt ook een woning huren van een particuliere verhuurder. Het is niet toegestaan om als arbeidsmigrant op een recreatiepark te wonen, recreatiewoningen zijn bedoeld voor recreatie. Gemeenten kunnen op basis van de Huisvestingswet regels stellen aan woningtoewijzing en kamergewijze verhuur van woningen. De gemeente kan u hierover nader informeren.

Huurt u een woning? En bent u in verhouding tot uw inkomen veel geld kwijt aan huur? Dan kunt u een tegemoetkoming in de huurkosten krijgen, mits u geregistreerd staat in de GBA. Voor meer informatie: www.toeslagen.nl. Ook kunt u bij de huurcommissie terecht met vragen over o.a de hoogte van uw huur (www.huurcommissie.nl).

Gemeentelijke lasten

In de gemeente waar u woont betaalt u heffingen (bijvoorbeeld riool- en afvalstoffenheffing) en belastingen (bijvoorbeeld de onroerendezaakbelasting (OZB)). Indien u zelf voor uw huisvesting zorgt, moet u ook de waterschapsbelasting betalen. De hoogte van deze heffingen en belastingen verschillen per gemeente. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met uw gemeente.

Afval

Er zijn in elke gemeente voorschriften voor het inzamelen van huisvuil, grofvuil, snoeiafval, huishoudelijke apparaten of chemisch afval. De gemeente kan u over de voorschriften informeren.

Taalcursus

Het is noodzakelijk zo snel mogelijk Nederlands te leren, bijvoorbeeld om te communiceren over veiligheid op het werk, met overheidsinstanties en met de school van uw kinderen. Voor meer informatie over het cursusaanbod kunt u terecht bij uw gemeente. Informeer ook bij uw werkgever naar de mogelijkheden om een taaltraining te volgen.

Voor(arbeids)migranten bestaan er multimediale zelfstudiepakketten Inburgering. Deze stellen u in staat de Nederlandse taal op basisoniveau te leren en beter uw weg te vinden op de arbeidsmarkt en in de samenleving. Het pakket 'Zelf starten met Nederlands' (isbn 978946058089, kosten €75,-) is verkrijgbaar in de steuntalen Pools, Roemeens en Bulgaars. Zie voor uitgebreide informatie www.zelfstartenmetnederlands.nl. Het pakket 'Naar Nederland' (kosten €110,-) is onder andere verkrijgbaar in de steuntalen Portugees, Spaans, Frans en Engels. Zie voor meer informatie www.naarnederland.nl. Beide pakketten zijn verkrijgbaar bij de (internet)boekhandel en via www.ntz.nl.

Uw auto

Neemt u uw auto mee naar Nederland? Op het moment dat u in Nederland uw hoofdvesting heeft, moet u uw auto laten registreren bij de Rijksdienst voor het Wegverkeer. U bent dan ook verplicht om Nederlandse wegenbelasting te betalen. Als u tijdelijk in Nederland verblijft en Nederland niet uw hoofdvesting is, hoeft u uw auto niet in Nederland te laten registreren. Voor meer informatie over uw specifieke situatie kunt u contact opnemen met de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) (www.rdw.nl/nl/particulier/internationalvisitor/0900-0739). De RDW kan u ook informeren over importbelastingen, het aanvragen van een rijbewijs en het omwisselen van uw rijbewijs voor een Nederlands exemplaar. Voor meer informatie over rijbewijzen kunt u ook terecht bij uw gemeente.

Kinderen

School en leerplicht

Alle kinderen in Nederland van 5 tot 18 jaar zijn verplicht om naar school te gaan en een diploma te halen (tenzij ze al een mbo-, havo- of vwo-diploma behaald hebben). Het is niet toegestaan kinderen buiten de schoolvakanties van school weg te houden.

Kinderopvang

In Nederland bestaat de mogelijkheid om gebruik te maken van kinderopvang (leeftijd 0-4) en van peuterspeelzalen (leeftijd 2-4) en buitenschoolse opvang (leeftijd 4-12). Kinderopvang helpt ouders om arbeid en zorg te combineren. In veel kinderopvanginstellingen en peuterspeelzalen wordt extra aandacht besteed aan kinderen met een achterstand in de Nederlandse taal. Voor meer informatie kunt u terecht bij uw gemeente.

Gaan uw kinderen naar de kinderopvang? Dan kunt u kinderopvangtoeslag krijgen. Dit is een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang. Zie voor meer informatie: www.toeslagen.nl.

Vaccinatie

In Nederland worden kinderen tot en met 12 jaar gevaccineerd tegen twaalf verschillende gevaarlijke infectieziekten, waaronder hepatitis, tetanus en polio. U bent niet verplicht uw kind te laten vaccineren. De vaccinaties worden gratis uitgevoerd op het consultatiebureau of bij de Gemeentelijke Gezondheids Dienst (GGD). Zie voor meer informatie: www.ggd.nl.

Consultatiebureau en opvoedhulp

In Nederland is in de meeste gemeenten een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Hier kunnen ouders en jongeren terecht met al hun vragen over gezondheid, opgroeien en opvoeden. Een CJG biedt advies, ondersteuning en hulp op maat. Zie voor meer informatie www.cjg.nl.

Huisarts

Als u in Nederland woont, is het verstandig u in te schrijven bij een huisarts. Als u zich bij een huisarts inschrijft, weet u zeker dat er een arts voor u is. U kunt dan meestal in de avond, de nacht en het weekend ook gebruikmaken van een huisartsenpost. Ook wordt uw medisch dossier bijgehouden als u bent ingeschreven bij een huisarts. U heeft een verwijzing van de huisarts voor specialistische zorg nodig, als u wilt dat deze wordt vergoed door uw zorgverzekeraar.

Algemeen Maatschappelijk Werk en eerstelijnszorgvoorzieningen

Als iemand zorg nodig heeft (medische of sociale zorg) kan men een beroep doen op de eerstelijnszorg en het algemeen maatschappelijk werk. De eerstelijnszorg levert de zorg wanneer u ziek bent, de huisarts is het eerste aanspreekpunt. Het maatschappelijk werk kan u helpen bij allerlei vragen over wonen, welzijn, zorg en onderwijs. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met uw gemeente.

Meer informatie en hulp

Vakbond

Als werknemer kunt u ervoor kiezen lid te worden van een vakbond. Deze behartigt uw belangen ten opzichte van uw werkgever. Bovendien kunt u er terecht voor informatie over uw cao, hulp bij het invullen van uw belastingformulier en voor juridische ondersteuning bij problemen. Voor meer informatie kunt contact opnemen met een vakbond, bijvoorbeeld de FNV (www.fnv.nl) of de CNV (www.cnv.nl).

Ambassade/consulaire informatie

Voor aanvullende informatie over werken en wonen in Nederland kunt u ook terecht op de ambassade van uw land. Komt u onverhoopt in de problemen, bijvoorbeeld door een ongeluk, of komt u in aanraking met de politie? Dan is het raadzaam om contact op te nemen met uw ambassade. De ambassade kan u ook helpen met specifieke informatie over de samenloop van regelingen in Nederland en die in uw eigen land.

Telefonische informatie

Migrada, een belangenvereniging voor arbeidsmigranten heeft een telefonisch informatie systeem opgezet voor arbeidsmigranten. Als u naar dit nummer belt, kunt u alle onderwerpen die in deze folder worden besproken in uw eigen taal beluisteren. Verder kunt u er ook voor kiezen te worden doorverbonden naar andere organisaties, zoals vakbonden, informatiepunten, maar ook overheidsinstellingen zoals de Inspectie SZW of de belastingdienst. Het telefoonnummer is: 085-4010440.

Gemeente

Voor aanvullende informatie over gemeentelijke diensten als het ophalen van vuilnis en parkeerregelingen kunt u terecht bij uw gemeente.

Zie voor meer informatie: www.rijksoverheid.nl.

Deze brochure vindt u in verschillende talen op: www.nieuwinnl.nl en www.newinthenetherlands.nl.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

EU-NL I Mei 2012

